

LA LLEI D'EDUCACIÓ

En alguns números de la Revista han aparegut articles que, amb més o menys optimisme, tracten de la Llei d'Educació actual.

En tots ells hi ha coses molt encertades, altres no tant, però no crec que sigui ara el moment d'analitzar-ho. El que m'ha deixat més palplantat és aquell que diu que tot el que falla en la Llei és el factor humà; això sí que és una veritat com un temple. Mentre no torni a baixar l'Esperit Sant, totes les falles del món seran humanes; no oblidem per això, que no sols són homes els que posen en pràctica la Llei, sinó també els que la fan, amb tantes possibilitats d'error els uns com els altres.

Si volguéssim comentar l'articulat de la Llei, no hi hauria prou espai amb tota la revista, i també estic segur que, malgrat que és un tema que ens afecta a tots, molt pocs tindrien la paciència de llegir-ho.

Intentaré doncs exposar l'opinió que jo m'he anat formant d'alguns aspectes de la Llei i que, malgrat d'estar plenament posat dins el món de l'educació, serà molt criticable i subjectiva.

ASPECTES POSITIUS DE LA LLEI

Un dels valors més positius d'aquesta Llei és que ha unificat l'ensenyament fins els 14 anys. Feia temps que ens adonàvem de l'equivocació que representava entrar a l'ensenyament mitjà abans d'acabar el primari. El nen es trobava amb uns canvis per als quals no estava preparat cronològicament ni intel·lectualment; aquesta havia estat la causa per la qual molts nens havien avorrit l'estudi; cosa que feta al seu temps corresponent, no hauria presentat cap problema. Per tant, aquest mal pas ha quedat solucionat.

Una altra cosa important és que té en compte la formació integral de la persona. Per moltes escoles no és cap novetat, però per la majoria d'escoles tradicionals ha estat una revolució el posar en pràctica l'anomenada pedagogia activa.

Evaluacions en lloc d'exàmens, és una millora realment bona, el nen no s'ho juga tot en una sola carta. De totes maneres pot ser un arma de dos talls com veurem més endavant.

Adequació del treball dins la classe segons les necessitats del nen —treball de grup, personalitzat, tècniques d'investigació, audio-visuals, etc.—. En aquest apartat val més ser optimistes.

També és important això de la igualtat d'oportunitats. Ja en parlarem més endavant, doncs de moment tampoc no ho veig massa clar.

El que la gent hem entès amb més facilitat és allò de que l'ensenyament és gratuït. Amb aquest sol tema podrien quedar exhaurits el paper i la tinta de moltes impremtes.

Hi ha molts altres avantatges que es desprenen de la Llei, sinó falla el «factor humà», però com que depenen totalment d'això, hem d'esperar parlar-ne quan veiem els resultats.

ASPECTES QUE, «DE MOMENT», NO TROBO POSITIUS

És evident que qualsevol transformació crea problemes, perquè topa amb estructures o interessos creats. Per altra banda, hi ha una tan innecessària com excessiva velocitat en posar en pràctica alguna part del pla.

Pensem per exemple amb els canvis de nom. Ensenyança Primària: Educació General Bàsica; exàmens: evaluacions; curs: nivell; Batxillerat Superior: BUP; Pre-universitari: COU; etc. Fa molta por que això sigui només un canvi d'etiqueta, però el contingut segueixi essent el mateix.

Amb aquesta mateixa rapidesa dels canvis de nom, l'Escola Tradicional —amb els seus defectes i virtuts— per un decret, ha passat a ser activa, personalitzada, etc., etc. Els edificis són els mateixos, els mitjans idèntics i els educadors un any més vells. Ens torna a fer por allò de les etiquetes.

Hom sense voler, pensa en el començament del curs passat, en les famoses festes dels dissabtes. La Llei ho diu clar: «para que los niños puedan disfrutar de la vida en familia»; això és fantàstic, però a l'hora de la veritat el pare treballa i per la mare és potser el dia de més feina. Aleshores aquesta convivència familiar només és sobre el paper. Quan totes les empreses facin festa els dissabtes, podran fer-ne les escoles, del contrari encara creem problemes a les famílies en comptes de lograr més convivència.

També podríem dir que aquesta llei és extraordinària per un país desenvolupat, però no s'ha tingut massa en compte la situació real del nostre. Es parla de gratuïtat com si fos una cosa fàcil d'aconseguir en un obrir i tancar d'ulls.

Un altre aspecte problemàtic és el de la impossibilitat de repetir curs. Molts infants de suburbi o bé que per viure en el camp, allunyats de les escoles, no han pogut tenir una escolaritat normal, entraran amb retard a l'E. G. B. i per tant els resultats obtinguts no li permetran arribar a estudiar el B. U. P. (Batxillerat Unificat Polivalent), aquests infants hi arribarien amb tantes possibilitats d'èxit com molts d'altres, però amb un o dos anys de retard. Aquí en la meua manera d'entendre hi ha una discriminació, ja que molts nens de població de suburbi queden marginats.

Podem dir que la Llei això ja ho té resolt, doncs els que no hagin adquirit aquell nivell als 14 anys, podran fer després la prova de maduresa per accés al Batxillerat, però aleshores aquests nens s'ho juguen tot a una sola carta; segueixo opinant que no tenen les mateixes possibilitats. No parlem de les recuperacions, doncs és un altre «tinglado» que no es veu massa clar. Són un problema difícil de solucionar i que atempta contra l'economia familiar.

Un altre aspecte per a mi negatiu és el que diu: «El Gobierno atenderá la E. G. B. en los centros estatales **preferentemente**». Aquesta disposició deixa les escoles privades en inferioritat de condicions. Penso que els pares tenen el dret d'escollir per als seus fills les escoles que creguin que funcionen millor, siguin privades o estatals, i aleshores totes les famílies nombroses o dèbils econòmicament no tenen aquesta opció, ja que les escoles privades són cares i per tant reservades a les famílies d'una determinada classe social. Això que acabo de dir podria semblar una insinuació a que les escoles nacionals no funcionen; poc a poc, no vull pas dir això, però mentre hi hagi dèficit d'escoles, les peticions de places seran superiors al nombre que un mestre necessita per a poder aconseguir una ensenyança activa, personalitzada... com preveu la Llei.

En quant a la igualtat d'oportunitats, la Llei ho diu i penso que tots estem d'acord en que ha de ser així, però analitzem-ho:

L'Estat no pot atendre de moment l'educació pre-escolar, que passa a ser voluntària i no gratuïta, perquè es farà en centres privats; això vol dir que resultarà cara per les raons ja esmentades. Aquí ja partim d'una desigualtat i m'atreveria a dir que comença un procés selectiu.

Pensem altra vegada en aquells nens que per motius econòmics o altres, no puguin seguir un bon cicle d'educació pre-escolar, entraran a l'E. G. B. amb greus problemes d'adaptació, aprenentatge de lectura i escriptura, agreujats moltes vegades per la falta d'ambient cultural a casa. Amb recuperació o sense, aniran aprovant els cursos, perquè per altra banda tampoc no els poden repetir, però en acabar, només tindran opció a la Formació Professional, que no és pas una cosa dolenta, però la llàstima és arribar aquí per motius socio-econòmics.

Aquest problema serà més greu a les zones bilingües en les quals l'aprenentatge de la lectura es fa més difícil, doncs molts nens, posem per cas catalans, han d'aprendre a llegir dirigits per mestres castellans.

Per acabar, penso que seria interessant saber quants mestres han intervingut en la confecció del pla d'E. G. B.

Espero que això servirà per donar una mica més de llum al tema. Si algú vol fer preguntes sobre coses que no quedin prou clares, intentaré contestar-les amb molt gust, sempre que pugui.

Josep Valls